

Att rita hus är som att skapa musik

Pål Ross driver en av landets få arkitektbyråer som är inriktade på villor till privatpersoner. När han startade trodde ingen på idén. I dag, mer än 20 år senare, är han en av Sveriges mest ansedda arkitekter som signerar sina villor och har realiserat över 300 projekt. *Text Åsa Larsson*

Pål Ross uppväxt präglades av en bohemisk mamma som var konstnär och värnade om det vackra samt morfar som drev industri och var teknisk inriktad. När Pål var sex år flyttade han och mamman till Spanien.

– Jag växte alltså upp i ett samhälle utan Jante. Det var nog avgörande med tanke på vad jag gör i dag. Pål har alltid trott på sig själv och gått sin egen väg. I början av hans yrkesliv tittade arkitektkollegerna skeptiskt på honom och de annorlunda idéerna.

– Numera är de imponerade. Och jag har säkert ett tjugotal brev från studenter som berättar att de har valt yrke efter att ha sett vad vi har gjort, säger han stolt.

ARKITEKTER MOGNAR MED TIDEN

Att yrkesvalet föll på arkitektur var möjligheten att kombinera det tekniska intresset med sinnet för

estetik. Dessutom anser Pål att ifrågasättande och nyfikenhet är bra egenskaper hos en arkitekt. Han har alltid velat förstå hur saker fungerar.

– Jag hade också tidigt en insikt om synen på arkitektur. Den är likt ett vin som blir bättre med tiden. Tekniken utvecklas däremot väldigt snabbt. Om jag hade valt att arbeta inom det segmentet hade jag varit tvungen att gå tillbaka till skolorna vart fjärde år eller se mig omsprungna av nybakade elever, förklarar han.

– Vid dryga 50 års ålder och cirka tjugo år i yrket anses man, till skillnad från i många andra jobb, fortfarande vara ganska ung. Runt 70 börjar man uppnå en respektabel ålder och vid 80 blir man gurun förklarad, fortsätter Pål och skrattar.

När Pål gick sin utbildning var i princip alla kurskamrater inriktade på att arbeta med kommersiella kunder. Den svenska arkitektkåren tyckte inte att det var lönt att ta sig

an privatpersoner. En arkitektträd villa var för dyr jämfört med de prefabricerade och alla kunder skulle förmodligen välja de senare.

– Varför betala för en tjänst som man fick på köpet med de nyckelfärdiga husen? Turligt nog lyssnade inte Pål på skeptikerna. Och i dag har han visat att det finns kunder som gärna lägger pengar på hans unika lösningar och annorlunda villor.

STARTADE EGET OCH GICK UT PÅ NÄTET

När Pål tog examen befann sig Sverige i en lågkonjunktur och han försörjde sig först som lärare. Hustrun såg vid ett tillfälle det hus Pål hade arbetat med under sitt examensarbete, han hade ritat en tillbyggnad till en villa i Enskede, och utbrast "Mänskligheten har inte råd att ha dig som lärare!"

De bestämde sig då för att starta eget tillsammans och gick in i en marknad som egentligen inte fanns – arkitektträdade hus till

privatpersonen. Affärsidén fungerade och idag har Ross Arkitektur & Design funnits i mer än 20 år, producerat över 300 projekt och ungefär 95 procent av omsättningen består av just privata villor. Pål och Deirdre Ross insåg också tidigt möjligheterna att marknadsföra sig via internet. De var ett av de första företagen i Sverige med egen hemsida. De var också det första arkitektkontoret som annonserade i pressen; små annonser med en utmanande text och spännande bild som styrde kunderna till hemsidan.

– Jag har alltid vägrat att trycka en katalog. Den blir snabbt inaktuell. Mitt senaste projekt är alltid mitt bästa.

Varje Ross-hus är signerat.

– Det är ju en form av konst, så vid slutbesiktningen har vi en liten ceremoni och sätter upp en skylt där det står att det är ritat av oss.

SOM MUSIK

När Pål Ross ritat ett hus är själ och funktion en viktig kombination, oavsett om det handlar om arbetsmiljöer eller hem där människor ska bo. Han menar att man inte bara skapar en funktion, utan också en upplevelse, vilken han jämför med musik.

– Humöret kan variera beroende på den musik man lyssnar på. Jag anser att det är likadant när man skapar miljöer. Effekterna är omedelbara och det går inte att stänga av arkitektur. Är atmosfären dålig kan den få dig att må sämre. Men om du vistas i en miljö som får dig att trivas har du medvind genom livet, säger Pål Ross övertygande.

Hans villor är moderna och nyskapande. Samtidigt

blickar Pål gärna tillbaka och inhämtar idéer från förr.

– När man går in i det nya ska man ha med sig det gamla. Kornischer, natursten i stället för plast och högt i tak som ger rymd är fortfarande vackert.

Han menar att precis som det finns en samsyn i de flesta kulturer hur en vacker människa ser ut, finns det en enighet i vilka arkitektoniska proportioner som är elegantare än andra.

Husen som Pål och hans medarbetare skapar är också ekologiska. De ritat nollenergihus med stora fönster och använder sig av hållbara material. Ross är den enda Svanenmärkta arkitektbyrån i Sverige.

– Bara för att ett hus är miljövänligt behöver det inte se ut som ett utedass.

Dessutom har de flesta av villorna hiss.

– Jag bygger för att man ska kunna åldras i mina hus. Kostanden är inte så hög som många tror.

ANSTÄLLDA FÅR DEL I VINSTEN

Grundidén till husen kommer alltid från Pål själv. Sedan får varje arkitekt på företaget utrymme för egen kreativitet inom den ram han har skapat.

– Jag känner av varje medarbetares förmåga och

försöker se till att de ligger på gränsen till den så att det kittlar lite. Om det blir för enkelt tappas yrket sin tjusning. Men jag ger dem naturligtvis också det stöd som de behöver i arbetsprocessen, säger Pål.

Alla som arbetar på Ross får utöver en bra lön, vacker arbetsmiljö samt en bit av den ekonomiska kakan.

– Jag anser att en vinst är en vinst som alla ska få ta del av. Det är viktigt att medarbetarna känner att de på alla sätt är en del av ansvaret.

– Jag har klarat av tre konjunktursvackor utan att göra mig av med personal, och de som börjar här stannar länge. För varje anställd har företaget dessutom ett fadderbarn som får möjlighet till skolgång och kläder.

– Det ger en mening till de anställda. Tack vare att vi jobbar hårt här finns det ett litet barn någonstans i världen som får det bättre.

Vid frågan på om det finns något drömprojekt som han ännu inte har gjort svarar han:

”Jag vill skapa världens bästa äldreboende. Ju mindre tid vi har kvar, desto viktigare är det att man tar tillvara på den. Och genom rätt miljö kan vi skapa kvalitet i miljön där man bor” avslutar han.

”Jag vill skapa världens bästa äldreboende”

Pål Ross